

Zbiór Orzeczeń

Sprawa T-222/22

**Engineering – Ingegneria Informatica SpA
przeciwko
Komisji Europejskiej
oraz
Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych**

Wyrok Sądu (siódma izba) z dnia 26 lipca 2023 r.

Klauzula arbitrażowa – Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” (2014–2020) – Projekt „aDvanced sOcial enGineering And vulNerability Assessment Framework (Dogana)” – Umowa o udzielenie dotacji – Skarga o stwierdzenie nieważności – Końcowe sprawozdanie z audytu – Nota obciążeniowa – Akty niepodlegające zaskarżeniu – Akty wpisujące się w ramy czysto umowne, z którymi są nierozzerwalnie związane – Niedopuszczalność – Określenie strony pozwanej – Brak właściwości – Koszty osobowe – Premie obliczane na podstawie celów handlowych – Niekwalifikowalność – Uzasadnione oczekiwania

1. *Skarga o stwierdzenie nieważności – Akty podlegające zaskarżeniu – Pojęcie – Akty wywołujące wiążące skutki prawne – Końcowe sprawozdanie z audytu Komisji – Nota obciążeniowa wystawiona przez Europejską Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych (REA) – Wylączenie – Akty wpisujące się w ramy czysto umowne i nierozzerwalnie z tymi ostatnimi związane – Niedopuszczalność (art. 263, 272 TFUE)*

(zob. pkt 38–48)

2. *Postępowanie sądowe – Wniesienie sprawy do Sądu na podstawie klauzuli arbitrażowej – Brak właściwości sądu Unii z powodu niewyrażenia przez strony woli poddania się jego właściwości przy rozstrzygnięciu sporów wynikających z umowy – Umowa zawarta między daną spółką a Europejską Agencją Wykonawczą ds. Badań Naukowych (REA) – Skarga spółki będącej kontrahentem skierowana przeciwko Komisji – Niedopuszczalność skargi (art. 272 TFUE)*

(zob. pkt 52, 54, 56)

3. *Przemysł – Działania niezbędne dla zapewnienia konkurencyjności przemysłu – Badania i rozwój technologiczny – Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” – Umowa o udzielenie dotacji – Koszty kwalifikowalne – Pojęcie –*

Koszty osobowe – Obliczane na podstawie celów handlowych premie przyznawane pracownikom beneficjenta – Wyłączenie

(zob. pkt 63–66, 77–84, 86–92, 104, 105)

Streszczenie

Skarżąca, Engineering – Ingegneria Informatica, jest spółką prowadzącą działalność w zakresie badań i rozwoju w sektorze technologii. W 2015 r. w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020”¹ z jednej strony spółka Engineering International Belgium SA i pozostali beneficjenci, a z drugiej strony Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA) zawarli umowę o udzielenie dotacji w odniesieniu do projektu zatytułowanego „Ramy oceny zaawansowanej inżynierii społecznej i zagrożenia”. W 2017 r. skarżąca stała się beneficjentem dotacji udzielonej na ten projekt.

W 2021 r. Komisja Europejska przeprowadziła audyt dotyczący wykonania umowy o udzielenie dotacji. Podczas tego audytu owa instytucja dokonała szeregu korekt odnoszących się do kosztów kwalifikowalnych, a dokładniej – zmniejszenia tych kosztów w ramach umowy o udzielenie dotacji. W szczególności Komisja uznała, że koszty odpowiadające niektórym premiom i prowizjom (zwane dalej „spornymi premiami”) wypłacone dwóm pracownikom skarżącej i zgłoszone przez tę ostatnią jako koszty osobowe ani nie zostały poniesione w ramach projektu, ani nie są konieczne do wykonania tego projektu, a zatem nie spełniają warunków kwalifikowalności określonych w umowie o udzielenie dotacji².

W styczniu 2022 r. REA poinformowała skarżącą, że na podstawie przeprowadzonego przez Komisję audytu dąży ona do odzyskania kwoty 9049,14 EUR. Następnie w lutym 2022 r. REA potwierdziła odzyskanie tej kwoty.

Przed Sądem skarżąca zakwestionowała na podstawie art. 263 TFUE zgodność z prawem aktów przyjętych w stosunku do niej przez Komisję i REA. Ponadto na podstawie art. 272 TFUE zażądała ona stwierdzenia kwalifikowalnego charakteru spornych premii.

Sąd sprecyzował w wyroku zakres pojęcia „kosztów kwalifikowalnych” w rozumieniu standardowych postanowień umów o dotacje zawartych przez instytucje i agencje Unii w kontekście programów ramowych w zakresie badań i innowacji w odniesieniu do kosztów osobowych, a w szczególności premii obliczanych na podstawie celów handlowych.

Ocena Sądu

W ramach analizy zarzutów opartych na naruszeniu umowy o udzielenie dotacji Sąd zauważył przede wszystkim, że z postanowień tej umowy wynika, iż³ rzeczywiste i pośrednie koszty osobowe są kwalifikowalne pod warunkiem w szczególności, że są „poniesione w związku z [projektem]” i [są] „konieczne do jego wykonania”.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020) oraz uchylające decyzję nr 1982/2006/WE (Dz.U. 2013, L 347, s. 104).

² Na podstawie art. 6.1 lit. a) ppkt (iv) umowy o udzielenie dotacji koszty rzeczywiste są kwalifikowalne pod warunkiem w szczególności, że są „poniesione w związku z [projektem] i [są] konieczne do jego wykonania”.

³ Artykuł 6.1 lit. a) ppkt (iv) i art. 6.2. A.1 umowy o udzielenie dotacji.

Następnie Sąd wskazał, że należy dokonać wykładni umowy o udzielenie dotacji, uwzględniając wyjaśnienia zawarte w opatrzonym uwagami wzorze umowy o udzielenie dotacji⁴. Ten ostatni bowiem dokument, chociaż nie ma mocy wiążącej, został opublikowany i jest dostępny dla wszystkich wykonawców i mieści się zatem w kontekście, w jakim została zawarta umowa o udzielenie dotacji. W niniejszym wypadku we wzorze tym wykluczono jako niekwalifikowalne dwie odrębne kategorie kosztów, mianowicie, po pierwsze, dywidendy i zyski wypłacane pracownikom, a po drugie, dodatki do wynagrodzenia obliczone na podstawie celów handlowych lub celów związanych z gromadzeniem środków finansowych. Tych dwóch kategorii kosztów nie można uznać za „koszty poniesione w związku z [danym projektem] i konieczne do jego wykonania”⁵.

Co się tyczy, po pierwsze, dywidend i zysków wypłacanych pracownikom, w opatrzonym uwagami wzorze umowy o udzielenie dotacji wskazano, że zmienne lub stałe dodatki do wynagrodzenia oparte na ogólnych wynikach finansowych organizacji mogą jednak być kwalifikowalne pod określonymi warunkami. I tak warunek pierwszy odnosi się do sposobu obliczania tych dodatków do wynagrodzenia, gdyż we wspomnianym wzorze sprecyzowano, że mogą one przybrać postać kwoty zryczałtowanej, czy też określonego odsetka wynagrodzenia podstawowego, lecz nie mogą one przybrać postaci określonego odsetka zysku spółki.

Po drugie, co się tyczy dodatków do wynagrodzenia obliczonych na podstawie celów handlowych lub celów związanych z gromadzeniem środków finansowych, Sąd zaznaczył, że na podstawie opatrzonych uwagami wzoru umowy o udzielenie dotacji stałe lub zmienne premie przyznawane w zamian za realizację takich celów, takie jak premie w postaci kwoty ryczałtowej uzależnionej od realizacji celu sprzedaży, związanego z gromadzeniem środków finansowych lub określonego odsetka sprzedaży, czy też zgromadzonych środków finansowych, nie są kwalifikowalne.

Kwalifikowalne dodatki do wynagrodzenia przewidziane w opatrzonym komentarzem wzorze umowy o udzielenie dotacji powinny zatem przede wszystkim zostać ustalone na poziomie organizacji jako całości, w dalszej kolejności opierać się na ogólnych wynikach finansowych tej organizacji i wreszcie nie odnosić się do celów handlowych ani do celów związanych z gromadzeniem środków finansowych.

Wreszcie, orzekając w przedmiocie kwalifikowalnego charakteru spornych premii, Sąd stwierdził, że wprowadzony przez skarżącą system premii opiera się na dwóch rodzajach celów. Po pierwsze, niektóre cele, w szczególności związane z marżą na dane zamówienie i marżą wkładu, zostały określone bądź w świetle konkretnego zamówienia, bądź działalności danego wydziału skarżącej w ciągu roku. Takie cele mają charakter handlowy i nie są związane z ogólnymi wynikami finansowymi skarżącej. Ponadto premie przyznawane z tytułu wspomnianych celów zależą od osiągniętych marż i są do nich bezpośrednio proporcjonalne. Po drugie, cel dotyczący nadwyżki operacyjnej brutto jest związany z ogólnymi wynikami finansowymi skarżącej i innych spółek należących do jej grupy, lecz nie jest on brany pod uwagę w celu obliczenia niezależnej premii. Jest on bowiem wykorzystywany jedynie w celu dostosowania do okoliczności kwoty premii przyznawanych z tytułu pierwszych celów, która to kwota zależy od realizacji celów handlowych. Tym samym Sąd orzekł, że premie wypłacane przez skarżącą pracownikom nie spełniają warunków kwalifikowalności przewidzianych w umowie o udzielenie dotacji, ponieważ są one zasadniczo oparte na celach handlowych i koszty odpowiadające tym premiom nie są ani ponoszone w związku z projektem, ani konieczne do jego wykonania.

⁴ Dokument ten ma na celu wyjaśnienie ogólnego wzoru umowy o udzielenie dotacji opracowanego przez Komisję i umożliwienie użytkownikom zrozumienia i interpretowania umów o udzielenie dotacji sporządzonych na podstawie tego wzoru.

⁵ W rozumieniu art. 6.1 lit. a) ppkt (iv) ogólnego wzoru umowy o udzielenie dotacji.